

mladina na njem lep vzgled spravljivosti, katera jo tako lepo diči ter jo pridobiva mnogoterim drugim čednostim.

To bi bilo nekaj splošnega o vzgoji, oziroma šolski disciplini. A moja naloga glasi se pravo za pravo: Kaj zahteva sedanja doba od učitelja? Sedanja doba, to je doba, v kateri so socialne razmere postale dnevno vprašanje. Po knjigah, po časnikih, po shodih se razpravlja o teh razmerah in se poudarja velika nevarnost, ki preti društvenemu življenju, ako se socialno stanje ne postavi na trdnjše stališče. Pred vsem se išče vir tem nedo-

statkom in iščejo sredstva, s katerimi bi se ozdravile rane. In pri tej priliki se je napadala šola, napadalo se je učiteljstvo na ne baš plemenit način, češ, ono je krivo vsega zla! Sedanja doba je doba, v kateri se vsak poklicanega čuti, zabavljati o šoli opravičeno ali neopravičeno, saj vidi, da drugi tudi tako delajo.

V tej dobi treba torej učiteljstvu posebno pozornim biti, da v jedi inosti vestno izvršuje svojo nalogo. Vsak učitelj bodi vzgled pravega človekoljuba, na katerem se razbijejo vsi napadi na šolo in učiteljstvo.

Janja Miklavčič — Št. Vid.

Podobice v abecedniku.

Največ težav v začetnem pouku nam provzroči iskanje glasov in predočba znamenj za iste. V to smer imamo raznovrstne metode. Do najmlajše, do analitično-sintetične metode, katera je že močno razširjena, Slovenci še nismo dospeli, ker še nimamo takšnega abecednika. Poučujemo še vedno po metodi pisanja-čitanja. Pomagajo nam pri tem razni abecedniki, izmed katerih se nam je v zadnjih letih posebno Razinger-Žumrov abecednik priljubil. Le-ta je doživel v lanskem letu že šesto izdajo ter prinesel v zadnji izdaji pri vsakem novem glasu podobico. S tem se je napravilo ne samo učencem veliko veselje, ampak pouk se je zdatno olajšal.

Namen tem črticam je, pojasniti kako naj se te podobice uspešno porabijo, da bodo olajšale pouk, ga naredile zanimivega ter utrjevale glasove in znamenja za nje.

Metoda pisanja-čitanja se naslanja posebno na tri točke, namreč: 1. na predvaje k pravemu pouku, 2. na glaskovanje, 3. na zvezo čitanja s pisanjem. Kolikor bolj bistroumno se ti trije momentje obravnavajo, toliko boljši uspehi se dosežejo s to metodo.

Predvaje se razdele v vaje očesa in roke — k pisanju — in v vaje ušesa in

jezika — k čitanju. Obravnavajo se posamezno, a vendar v tesni zvezi, torej ne zaporedoma, ampak sporedoma.

Pri glaskovanju se moramo držati načela: „Od znanega k neznanemu“. Otrok začetkoma še ne pozna glasov, a stavke že pozna. Naravno je torej, da tu postopamo začetkoma analitično, a še le pozneje sintetično pot. Besede torej dobimo iz stavkov, a iz besed še le glasove in stavke? Ti naj se vzamejo iz povesti, katero smo učencem povedali. Povesti naj se naslanjajo na podobice v abecedniku. Te podobice naj dajo temelj k nazornim, miselnim in govornim vajam. Iste naj imajo smoter *a*) da so pripomoček k spominu glasú ali črke, *b*) da so vzorci v prerisanje.

Čitanje mora biti s pisanjem vedno v tesni zvezi. S tem se vpelje učenec že na tej stopinji na duh oživljajoče spisje. Zato ne sme biti pisanje prerisanje črk iz table ali abecednika, ampak mi moramo narekovati takoj začetkoma kratke besede, kratke stavke. Besede in stavke jemljimo, ako je možno, iz povesti, katero smo povedali. Učenci se navadijo na ta način že začetkoma pri pisanju misliti ter brati, kar so zapisali.

Nič ne oživlja pouka ter ne vzbuja pozornosti učencev bolj, kot kratka, dobra povest. Toda to pripovedovanje ni lahko. Snov se mora naslanjati na podoben, katero hočemo obravnavati ter mora doumljivosti otrokovi biti primerna. Da izboljšamo pozornost in ljubezen do učenja, moramo živo in veselo pripovedovati. Jezik naj bo naraven in bolj otročji, da s pripovedovanjem dosežemo na srce učencev pravi učinek.

To so čudotvorna sredstva, s katerimi bojazen učencev do učitelja odstranimo.

Pri obravnavi povesti ne bodimo prenatantni, da s prenatantnim izpraševanjem nežne podobe fantazije ne razrušimo. Začetkoma popravljajmo izraze malih kolikor je mogoče malo, da nam učenci brez bojazni pripovedujejo to, kar so si zapomnili. Le sčasoma zahtevajmo boljše izraze.

Naglašati se mora tudi pouk, kateri je v povesti. S tem uspešno vplivamo na voljo učenčev. Najbolje je seveda, ako pouk vpletamo v obleko reka ter ga vtisnemo v spomin učencev.

Za pripovedovanjem obravnavamo nazorni nauk po isti podobici, kajti ta mora biti s povestjo tesno spojena ter mora iz povesti tako rekoč vzrasti, da vpeljemo iz nje učence v nazorni nauk. Veliko znamenj pride na vrsto pri obravnavi, katere smo že v povesti omenili, kar otroci z veseljem zapazijo.

Pokaže se reč, ako je mogoče, „in natura“, ako pa to ni mogoče, porabi se model ali dobra slika.

Analitično-sintetične metode še ne moremo gojiti, kajti ona, ki je zelo izobrazovalna in naravna, zahteva izurjenega učitelja, bistrh učencev in dovolj časa. V štirirazrednicah bi zanimala učitelja in učence ter donašala izborne uspehe, toda na šolah, kjer je z začetnim oddelkom združen še drug oddelek, bi bila pač pretežavna. Zato bodimo hvaležni, da imamo dober abecednik s podobiciami ter skušajmo ga učencem oživiti, kolikor je možno. Ako na ta način živo in zanimivo obravnavamo,

pretvorimo gotovo učencem šolo v zabavišče ter dosežemo dobrih uspehov.

I. Igla.

1. Pripovedovanje.

Neubogljiva hči.

Rozika je bila neubogljiv otrok. Ako je šivala, imela je slabo navado, da je iglo v usta devala. Mati jo večkrat svari, toda zaman. Rozika je ne sluša.

Nekega dne je zopet imela iglo v ustih. Kar skoči veliki hišni pes izpod postelje. Rozika se ustraši, odpre usta, da bi zavpila ter pogoltna iglo. Takoj teče k materi in vpije: „Ljuba mati, pomagajte mi! iglo sem pogoltnila“. Mati od strahu ne vedo, kaj bi počeli. Hitro pošljejo po zdravnika; toda ta ni mogel pomagati. Igla je ostala v želodeci in Rozika je morala čez nekaj dnij umreti.

Povest se z učenci ponovi. Vprašanja naj se stavijo tako, da učenci večkrat odgovarjajo z začetno besedo „igla“.

Pouk. Rozika ni svoje matere slušala. Ker ni slušala naukov, pogoltnila je iglo ter je morala umreti.

Zapomnite si: „Kdor naukov ne spoštuje
Zdravje svoje zametuje“.

2. Nazorni nauk.

Pokaže se več večjih in manjših igel. Iz česa je igla? Kaj ima igla na enem konci? Kaj na drugem? Čemu imamo igle? Ali se smete z iglami igrati? Zakaj ne?

3. Poiskavanje glasu i.

Kaj držim v roki? (iglo). Recite vsi! To je igla. Še jedenkrat! Izgovorite vsi besedo „igla“ prav počasi! Tudi jaz hočem jedenkrat ponoviti. Poslušajte, kako začujem. I . . . g . l . a. (Povdarja se posebno „i“).

Kaj ste slišali najprej? Izgovorite vsi „i“! Še jedenkrat! (Ako „i“ izgovorite, morate usta široko odpreti). Recite „i“ je glas!

Kaj denemo v iglo? (Nit.) Kaj ima torej igla? (Igla ima nit.) Kako se imenuje oni učenec, N? Ivan. Ta ima bič. Kaj ima Ivan? (Ivan ima bič.) Zapovej Ivanu naj bere! (Ivan beri!)

4. Pisanje črke „i“.

Tu v roci imam iglo. Hočem vam jo narisati. Ali je to prava igla? Recite vsi: To je narisana igla! Koliko glasov ima igla? Ali še veste, kako se glasi prvi glas? Kakor smo iglo narisali, tako imamo tudi znamenje za vsak glas. Hočem vam znamenje za „i“ zapisati. (Naredi naj se „i“ v dve vrsti.) Zapomnite si: Znamenja za glasove se zovejo črke; „i“ je črka.

Oglejmo si sedaj črko „i“.*) Začnem na četrti črti ter potegnem poševno do prve črte, potem po tej črti debelo doli do tretje črte. Pri tretji črti zapusti debela črta tenko črto, a je še vedno poševna. Blizu četrte črte pa naredimo tenko črto v lok in potem zopet tenko črto navzgor do prve črte. Nad debelo črto pa naredimo piko. Iz koliko črt sestoji „i“?

*) Razume se, da so otroci že prej pisali različne predvaje.

Koliko ima debelih? Koliko tenkih? Učitelj taktira: tenko gori, debelo po črti doli, tenko v lok in tenko gori, a učenci pišejo v zrak, pozneje na tablice ali pisanke. Poišče se tudi v abecedniku.

5. Tiskani „i“.

Imamo še drugo znamenje za „i“, namreč tiskani „i“, kakor ga vidite v vseh tiskanih knjigah. Hočem ga na tablo narediti. Ali ima tiskani „i“ kako tenko črto? Ta črka se ne naredi tako lahko kot prva, zato hočemo vedno pisati prvo črko, dasi vidimo tudi tiskani „i“.

Poiščimo tiskani „i“ v abecedniku. Pred „i“ vidite podobico. Kaj znači ta podobica? Izgovorite prav počasi „igla!“ Kaj se sliši najprej? N! Ako bo kdo pozabil glas „i“, naj si ogleda podobico in izgovori prav počasi besedo „igla“; sliši ga začetkoma.

6. Uganki.

Z luknjico sto luknjic narediš. — Ako nas je pet, rabijo nas za pletenje, samo jedno pa za šivanje ali vezenje.

Lj. Stiasny — Kamnik.

Nekoliko o zanimivosti računskega pouka na najnižji stopinji.

Računstvo je radi svojega dvojnega namena — formalnega in materijalnega — velevažen predmet ljudske šole. Da se pa doseže ta dvojen namen popolno, odvisno je gotovo-mnogo od uspešnega pouka na najnižji stopinji. Glavni pripomoček uspešnemu pouku vsakega predmeta — tedaj tudi računstva — je pa ta, da se vzbudi in vzdržuje zanimanje učenčeve do predmeta. Otroci pazijo le na to, kar jih zanima, le s tem se pečajo radi ter le to si ohranijo trajno v spominu. Brez zanimivosti pri pouku ni paznosti, brez paznosti pa nobenega napredka.

Računstvo je začetnikom jako težaven in malo zanimiv predmet, zato jim ga mora učitelj napraviti kolikor je mogoče prijetnega in mikavnega. Ako se poučuje mikavno, so otroci pazni v šoli — razmišljeno je pri začetnikih jako velika — in poprimejo se z veseljem učenja tega velevkoristnega predmeta. Dosežejo se tedaj gotovo dobri uspehi. Ker se pa ravno v računskem pouku na najnižji stopinji zaide tako lahko v suhoparno in malouspešno predavanje, oglejmo si nekatera sredstva za zanimiv pouk v tem predmetu na najnižji stopinji.